

Żewġ Sekli ta' "Maestri di Cappella" fiż-Żejtun Studju Storiku mill-Kanonku Joe Abela

Meta ġejt mitlub biex nikteb artiklu storiku għall-Programm li l-Banda Żejtun tippublika kull sena fl-okkażjoni tal-Festa ta' Santa Katarina u giet imħollija f'idejja l-għażla tas-sugġett, mill-ewwel iddeċidejt li naghzel sugġett li jkollu x'jaqsam, b'xi mod jew ieħor, mal-mużika, peress li l-iskop tal-Każin u t-tixrid u l-inkorrāġiment ta' l-arti mużikali. Għalhekk ħsibt li jkun tajjeb li nikteb dwar l-hekk imsejja "Maestri di Cappella" tal-parroċċa tagħna.

Maestri di Cappella u Organisti

Il-"Maestro di Cappella" hu s-surmast inkarigat mill-mużika fil-knisja parrokkjali, speċjalment fil-festa prinċipali. F'idejha kienet, u għadha tkun, id-direzzjoni ta' l-orkestra. Għalkemm bosta drabi il-"Maestro di Cappella" kien ikun l-organista wkoll - speċjalment meta hu kien joqgħod fiż-Żejtun - dan mhux dejjem kien ikun hekk. Fl-Istorja tal-Mużika fil-knisja tagħna, niltaqgħu ma' ħafna organisti, kemm qassisin u kemm ukoll sekulari, li qatt ma kienu "Maestri di Cappella". Hekk per eżempju, Dun Cirillu Formosa li għax fis-seklu XVIII, qatt ma sibtu msejjaħ "Maestro di Cappella". Izda jista' jkun li f'dawk iż-żmenijiet imbegħda, l-organista kien ikun ukoll "Maestro di Cappella". Fis-seklu li għadda, Dun Mikiel Busuttil, għalkemm kien organista, żgur li ma kienx "Maestro di Cappella". U fis-seklu tagħna nistgħu nsemmu diversi organisti li qatt ma kienu "Maestri di Cappella", għalkemm kienu kapaċi ferm fil-mużika. Hekk il-Kanonku Giovanni de Domenico, organista bejn is-snin 1920 u 1945; Mons. Pantalone Orland, 1945-1952; Sur Salvinu Brincat, 1952-1957; Sur Charles Mifsud, magħruf ħafna fil-Każin Banda Żejtun u prezentament organista fil-Knisja tal-Hniena, u li spiss kien jissostitwixxi lis-Sur Salvinu Brincat;

Dun Lawrenz Mifsud, 1959-1963, awtur tal-Innu popolari lil Santa Katarina u bħalissa Arcipriet tas-Sigġiewi; u s-Sur Joe Caruana, li mhux biss ilu bosta snin organista, iżda wkoll hu nkarigat mill-kor parrokkjali.

Maestro Pietro Paolo Bugeja (1761-1828)

Mitejn sena ilu bħala "Maestro di Cappello" tal-Knisja Parrokkjali taż-Żejtun kellna lis-Surmas Pietru Pawl Bugeja. Jien sibt referenza għalih bħala "Maestro di Cappella" fis-sena 1818. Kienu żmenijiet ta' faqar għal Malta, għaliex fl-ewwel snin tas-seklu li għadda, l-Inglizi ftit li xejn ħolqu mpjeggi għall-Maltin, lanqas fil-qasam tad-difiża tal-gzejjer tagħna. Tneħħi xi differenzi fil-koppla, il-knisja tagħna kienet digà ħadet il-forma li għandha l-lum. Il-gallerija ta' l-orgni kienet tlestiet ukoll, għalkemm giet imkabbra madwar 30 sena ilu. Pietru Pawl Bugeja kien studja l-mużika f'Napli u hu awtur ta' ħafna mużika tal-knejjes. Xi siltiet mill-mużika tiegħu, bħal "O Salutaris Ostia" u "Recordare" ukoll twettqu f'Ruma. Bugeja nħatar "Maestro di Cappella" tal-Knisja ta' San Ivo, Napli, u wara l-mewt ta' Francesco Azzopardi fl-1809 sar "Maestro di Cappella" tal-Katidral ta' Malta.

Maestro Vincenzo Bugeja (1806 - 1860)

It-tieni "Maestro di Cappella" taż-Żejtun li nafu bih kien proprju Vincenzo, iben Pietru Pawl Bugeja. F'wiehed mir-reġistri tal-

prokura (Ven. Lampada. princ. 1826, f. 61v) sibt riferenza eżatta għalih. Fis-26 ta' Novembru, 1836, l-għada tal-Festa, "Maestro di Cappella Vincenzo Bugeja" ġie mħallas 60 skud "per la musica di S. Caterina". Vincenzo kien studja l-mużika taħt missieru Pietru Pawl u taħt Żingarelli u Furno ta' Napli. Bħal missieru kien kompożitur ta' mużika sagra u "Maestro di Cappella" tal-Katidral ta' Malta. Meta kien għad kellu biss 26 sena, l-opra lirika tiegħu "Ludovica" ġiet ipprezentata fit-Teatru Manoel. Iżda għal xi raġuni jew oħra, Vincenzo Bugeja ma baqax inkarigat mill-mużika tal-Festa taż-Żejtun, għaliex fl-1838 jitfaċċa bniedem iehor, din id-darba qassis, Dan ġara minkejja li Bugeja kien għad baqgħalu 22 sena oħra hajja.

Dun Franġisk Saverju Ellul (1798 - 1878)

Dan kien qassis Żejtuni li twieled fir-Raħal ta' Fuq proprju xahrejn qabel Napuljun keċċa lill-Kavallieri minn Malta. Ftit xhur qabel, iż-Żejtun kien ġie onorat bit-titlu ta' Belt Biland mill-Gran Mastru Hompesch. Sar Saċerdot u żgur li kien iħobb ħafna l-mużika. Miet ta' 80 sena, u fir-reġistrazzjoni tal-mewt tiegħu, il-kappillan niżżel: "Dictus sacerdos fuit organista in hac S. Matrici et Par. li Ecclesia Terrae Zeitun" (APZ, Lib. Def. XIII, F. 41r.). Iżda barra minn organista, Dun Franġisk Saverju kien ukoll "Maestro di Cappella". Tagħrif dwar fejn studja l-mużika għadni s'issa ma nmxix insib, iżda r-reġistru tal-prokura jirreferi għalih kontinwament bħala "Maestro di Cappella" bejn is-senni 1838 u 1847. Kien żmien meta l-"Maestro di Cappella" kien inkarigat biss mill-mużika ta' lejliet u nhar il-festa, għaliex x'aktarx li l-mużika tat-Tridu kienet tkun f'idejn l-organista, fi żmien meta t-Tridu kien isir bl-orgni biss. Fil-waqt li fl-1838 Dun Franġisk thallas 70 skud għall-mużika tal-Festa, fl-1847 hu rċieva l-ħlas ta' 85 skud.

Maestro Paolo Nani (1814-1904)

Fl-1853 jidher surmast ġdid bħala "Maestro di Cappella", għalkemm Vincenzo Bugeja u Dun Franġisk kienu għadhom it-tnejn hajjin. Il-"Maestro di Cappella" ġdid kien Dr. Paolo Nani, imwieled fi ħdan familja li ilha magħrufa għat-talent mużikali għal dawn l-aħħar mitejn sena. Lil dan Paolo Nani tas-seklu l-ieħor ma rridux

Sublime
DOMESTIC APPLIANCES AND GIFTS

ŻEJTUN ROAD, M'XLOKK. TEL: 688283

Fejn issibu kull kwalità ta' Rigali, Linef, Ceramica, Fridges, Cookers, Washing Machines u Affarijiet Oħra utli għad-dar.

gold lady

Jewellery

Quddiem il-Knisja tal-Ħniena

GOLDSMITH & SILVERSMITH
MANUFACTURER & REPAIRS

Shop: 0830 - 1200 - 1600 - 1900 p.m.

Sir Paul Boffa Avenue - Zejtun
Tel: 673928

inħalltuh ma Paolo Nani tas-seklu tagħna. L-ewwel Paolo Nani kien bin l-avukat Giuseppe u twieled fl-1814 fil-Belt Valletta. Meta kiber sar avukat tal-liġi ċivili u miet ta' 90 sena. F'Malta studja l-mużika taħt Dun Ġużepp Burlon (1772-1856), li kien "Maestro di Cappella" tal-Birgu. Nani studja wkoll taħt iċ-ċelebri Żingarelli f'Napli. Sar direttur tal-orkestra tat-Teatru Rjal li kien għadu kif inbena fuq pjanta tal-arkitett Ingliż Barry. Hu awtur ta' kompożizzjonijiet kbar ta' mużika fosthom is-sinfonija "Naufragio", u l-antifona "Sancte Paule", li għadha magħrufa sa żmienna. L-arkivju tal-Mużew tal-Katidral fl-Imdina hu miżgħud bil-mużika tal-Familja Nani. Paolo dam jidderieġi l-mużika tal-Festa ta' Santa Katarina fiż-Żejtun għal mhux anqas minn 26 sena! Sal-1874 ismu jibqa' jidher fir-registri tal-kontijiet tal-Festa.

Kritika niġġieża ta' Brighella

Iżda, biex inkunu għidna kollox, il-mużika ta' Nani, għalkemm sabiha fiha nfisha, kienet bir-raġun qed tiġi kkritikata minn diversi nies, fosthom awtoritajiet tal-Knisja, bħala mhux adattat għall-

funzjonijiet reliġjużi. Dun Ġużepp Żammit (1802-1890), magħruf bħala "Brighella", awtur prolificu u kritiku sottili u niġġieži, kellu kliem iebes ferm għall-mużika li Paola Nani kien qed jeseġwixxi fil-knejjes Maltin: "Mużika mingħajr sens ta' armonija, li ma pproduċietx xjen ħlief storbju kbir biżżejjed biex ifarrak is-saqaf tal-Knisja"!

Maestro Antonio Nani (1842-1929)

Antonio Nani, bin Paolo, iwassalna sas-seklu tagħna. Antonio, li twieled fil-Belt Valletta, studja l-mużika taħt missieru Paolo, taħt Patri Spiteri Fremond O.S.A. u taħt iċ-ċelebri Barbuti Agnello. Sar "Maestro di Cappella" tal-Kollegġjata ta' San Pawl, Valletta, u ta' Diversi knejjes parrokkjali, fosthom taż-Żejtun (Ara "Il-Mument, 4.10.1992). Quddiesa Funebri tiegħu giet ippremjata b'midalja tad-deheb f'Londra. Hu awtur ta' tliet opri lirici fosthom "I Cavallieri di Malta".

MINERAL WATER FACTORY

TONY MUSCAT CONFECTIONERY

Pizza and Cheese Cakes
Accepts orders for Weddings, Parties
etc. and outside Catering
Specialize in Ice Creams

25, 28, 29, St. Patrick Str.,
Birzebbugia.

Tel: 828677

Miżżeweg liż-Żejtunija Carmela Mifsud

Fit-2 ta' Lulju, 1904, fl-età ta' 62 sena, Antonio Nani żżewweg liż-Żejtun lis-Sinjura Maria Carmela Mifsud, li kienet Armla u kellha 33 sena (APŻ Lib. Matr. XVIII, f. 113). Carmela Mifsud kienet qariba ta' l-Imħallef Mifsud, li kien joqgħod fi Triq Santa Katarina fejn qabel kien hemm il-qorti, u fejn illum hemm il-lokal tal-P.N. Min hu kbir fostna jftakar persuni oħrajn li kienu jiġu minn dan l-imħallef Mifsud, fosthom is-Sinjura Giovanna Caruana, mart l-avukat Antonio Caruana.

Maestro Carlo Diacono (1876-1952)

Wara Antonio Nani sar "Maestro di Cappella" taż-Żejtun iż-Żejtun Carlo Diacono. Carlo kien joqgħod mal-familja fil-Pjazza llum imsejha "Gregorio Bonnici", proprju fid-dar fejn naraw il-bust tiegħu. Kien ukoll organista tal-parroċċa. Diġà tkellimna dwar il-mużika li kienet qegħda tindaqq fil-knejjes Maltin, u li kienet qiegħda tkun ikkritikata ħafna. Carlo Diacono għandu l-mertu kbir li kien fost dawk li baxxew rashom għall-ordnijiet tal-Vatikan billi adatta l-kompożizzjonijiet tiegħu skond il-veru stil sagru. Għadha sal-lum il-mużika tiegħu tundaqq fil-festa ta' Santa Katarina. Peress li dwar Carlo nkienet ħafna s-sena li għaddiet, meta ċelebrajna l-50 sena minn mewtu, ma jidhirlx li għandi hawn inżid aktar jien mal-ħafna li nikteb.

Maestro Frankle Diacono (1914-)

Frankie, bin Carlo, twieled fiż-Żejtun fl-1 ta' Diċembru, 1914. Tgħallem il-mużika taħt missieru. Hu direttur tajjeb u ddirieġa l-opra "Alpino" ta' missieru fl-19467. Hu wkoll kompożitur ta' mużika sagra. Hu "Maestro di Cappella" ta' diversi parroċċi, fosthom s'intendi taż-Żejtun.

Hekk wasalna sa zmienna, Kif wieħed jista' jara minn dan l-istudju, liż-Żejtun ta fl-imghoddi, u għadu jagħti sal-lum, kontribut għmielu fl-iżvilupp ta' l-arti mużikali f'dawn il-gzejjer. Xi wħud mill-"Maestro di Cappella" għamlu żmien wkoll surmastrijiet ta' xi

banda, fosthom Carlo Diacono, u l-Banda Żejtun ta' spiss iddoq kompożizzjonijiet tiegħu. Il-poplu Malti għadu sal-lum japprezza l-mużika, kemm tal-baned, kemm ukoll fil-knejjes tagħna. Dejjem bil-kundizzjoni li nibqgħu fil-limiti stabiliti ilna mill-awtorità tal-knisja.

Mument waqt iċ-ċerimonja ta' tifkira mill-Banda Żejtun quddiem id-dar u l-monument ta' Carlo Diacono f'għeluq il-hamsin sena mill-mewt tiegħu.